

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 245/06-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. Ch., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 4, čl. 22 Ústavy Slovenskej republiky postupom súdneho exekútora JUDr. V. K., Exekútorický úrad, N., v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 514/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Ch. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2006 doručená sťažnosť M. Ch., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 4 a čl. 22 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom súdneho exekútora JUDr. V. K., Exekútorický úrad, N. (ďalej len „súdny exekútor“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 514/2005.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že súdny exekútor mu 23. augusta 2005 doručil upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 514/2005 v prospech V., pobočka P. (ďalej len „zdravotná poisťovňa“), na základe ktorého mu odo dňa doručenia tohto upovedomenia zakázal nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii. Dňa 7. novembra 2005 mu súdny exekútor doručil v poradí druhé upovedomenie o začatí exekúcie s tým, že oprávnená zdravotná poisťovňa dáva súdnemu exekútorovi súhlas na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť zapísanú na LV č. 283 v katastrálnom území K., okres P., ktorej je spoluvlastníkom s bývalou manželkou Ing. E. Ch., B. V súvislosti s tým sťažovateľ poukázal na tú skutočnosť, že s bývalou manželkou nebýva v spoločnej domácnosti ani neudržiava kontakt a predmetná nehnuteľnosť je starý, schátraný, viac ako 80-ročný dedinský dom.

Zároveň 29. septembra 2005 súdny exekútor zakázal O., a. s., pobočka P. (ďalej len „banka“), nakladať s účtom sťažovateľa, na ktorý mu S. p. B. (ďalej len „sociálna poisťovňa“) zasiela invalidný dôchodok ako jediný zdroj jeho príjmu. Sťažovateľ uvádza, že z dôvodu blokácie jeho účtu v plnom rozsahu až do výšky exekvovanej sumy vrátane predbežných trov exekúcie (cca 40 475 Sk), od 28. marca 2005 (takýto dátum uvádza sťažovateľ v sťažnosti) už vôbec nemôže disponovať s peniazmi na svojom účte.

Následne svojimi rozhodnutiami z 31. októbra 2005 súdny exekútor nariadil ústrediu sociálnej poisťovne výkon rozhodnutia zrážkami z dôchodku sťažovateľa v prospech oprávnenej zdravotnej poisťovne.

O námietkach sťažovateľa proti exekúcii rozhodol Okresný súd Prievidza (ďalej len „okresný súd“) 27. januára 2006 v jeho neprospech. Podľa sťažovateľa zdravotná poisťovňa za súčinnosti súdneho exekútora uviedli exekučný súd do omylu.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že ešte pred rozhodnutím okresného súdu o podaných námietkach voči exekúcii, 29. novembra 2005 požiadal tento súd o odklad exekúcie do konca júna 2007.

Napriek tomu mu súdny exekútor 7. apríla 2006 doručil štyri exekučné príkazy v tej istej veci na vymoženie istiny v čiastke 29 475 Sk a trov exekúcie v čiastke 11 000 Sk. Taktiež banka sťažovateľovi 7. apríla 2006 potvrdila trvajúcu blokáciu jeho účtu vo výške 40 475 Sk.

Vo vyššie uvedenom postupe súdneho exekútora v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 514/2005, v dôsledku ktorého sťažovateľ nemohol od 23. augusta 2005 (sťažovateľ už udáva iný dátum) disponovať so svojím účtom, vidí sťažovateľ porušenie jeho základného práva na ochranu pred chudobou a vylúčením, garantovaného Európskou sociálnou chartou. Tým, že mu súdny exekútor zamedzil prístup k prostriedkom na účte ako jedinému zdroju príjmu, porušil jeho základné právo podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 20 ods. 4 ústavy, pretože bol nútený požičať si peniaze na zabezpečenie svojej existencie. Uvedením osobných údajov na obálke doručených písomností zo strany súdneho exekútora bolo údajne porušené aj sťažovateľovo základné právo podľa čl. 22 ústavy.

Okrem tvrdeného porušenia označených základných práv postupom súdneho exekútora sťažovateľ uvádza aj porušenie príslušných ustanovení zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 89/1997 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy povinného pri nútenom výkone rozhodnutia v znení neskorších predpisov.

V tejto súvislosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd uložil súdnemu exekútorovi zaplatiť mu nemajetkovú ujmu vo výške 1 000 000 Sk za zníženie dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti.

II.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a k nej pripojených listinných dôkazov, ako aj z dokumentácie zaslanej okresným súdom v predmetnej exekučnej veci, ústavný súd zistil tento skutkový stav:

Okresný súd Prievidza poverením č. 5307*027963 z 2. augusta 2005 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie proti sťažovateľovi ako povinnému na uspokojenie pohľadávky oprávnenej zdravotnej poisťovne vo výške 29 475 Sk na základe vykonateľného exekučného titulu – platobného výmeru z 22. júla 2002 vydaného zdravotnou poisťovňou. Exekúcia na návrh oprávnenej zdravotnej poisťovne proti sťažovateľovi je vykonávaná na exekútorskom úrade súdneho exekútora pod sp. zn. EX 514/2005.

Dňa 11. augusta 2005 vydal súdny exekútor upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 514/2005, v ktorom sťažovateľovi ako účastníkovi predmetného exekučného konania na strane povinného zakázal nakladať so svojím majetkom, ktorý podľa Exekučného poriadku podlieha exekúcii.

Dňa 31. októbra 2005 vydal súdny exekútor upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 514/2005, v ktorom sťažovateľovi oznámil, že exekúciu na základe vyžiadaného súhlasu oprávnenej zdravotnej poisťovne vykoná zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosť v spoluvlastníctve sťažovateľa a jeho manželky, evidovanej na LV č. 283 v katastrálnom území K., okres P.

V súlade s poučením povinný bol oprávnený vzniesť u súdneho exekútora do 14 dní od doručenia upovedomenia námietky proti exekúcii, čo aj využil. O námietkach sťažovateľa proti exekúcii rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 15 Er 743/2005 z 27. januára 2006 tak, že ich zamietol a taktiež zamietol aj jeho námietky proti predbežným trovám exekúcie. Okresný súd v odôvodnení poukázal na účelovú obranu povinného spočívajúcu v tvrdení, že on už svoje záväzky uhradil, pričom v skutočnosti ich uhradil podľa iných platobných výmerov. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nesprávneho výpočtu poplatku z omeškania zdravotnou poisťovňou okresný súd uviedol, že sťažovateľ nepodal odvolanie voči platobnému výmeru v zákonnej lehote, na základe ktorého by zdravotná poisťovňa v odvolacom konaní bola povinná zaoberať sa jeho námietkami v tejto veci. Okresný súd ako exekučný súd preto v svojom rozhodnutí mohol už len konštatovať, že v tomto štádiu konania už nemôže zasahovať do práva priznaného v exekučnom titule,

ani posudzovať hmotnoprávny vzťah medzi účastníkmi konania, ktorý predchádzal vydaniu exekučného titulu. V prípade, že bol povinný zviazaný k plneniu platobného výmeru na základe nesprávnych výpočtov poplatku z omeškania a na základe premlčaných skutočností, mal možnosť toto namietať v odvolaní proti platobnému výmeru.

Následne 13. marca 2006 súdny exekútor vydal exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu vedeného banke a vo V., a. s., B., zrážkami z iných príjmov, a to zrážkami z dvoch tretín z invalidného dôchodku, na ktorý má povinný sťažovateľ nárok voči sociálnej poisťovni, ako aj zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosť v spoluvlastníctve sťažovateľa.

Ešte pred rozhodnutím okresného súdu o námietkach sťažovateľ 29. novembra 2005 doručil exekučnému súdu žiadosť o odklad exekúcie v zmysle § 56 Exekučného poriadku pre prípad, že by o podaných námietkach bolo rozhodnuté v jeho neprospech.

Vzhľadom na to, že okresný súd námietky sťažovateľa uznesením z 27. januára 2006 zamietol, listom zo 6. marca 2006 vyzval sťažovateľa, aby súdu oznámil, či trvá na podanom odklade exekúcie a aby tento odklad náležite odôvodnil. Sťažovateľ tak urobil listom doručeným okresnému súdu 22. marca 2006, v ktorom požiadal o odklad exekúcie do konca júna 2007 z existenčných dôvodov.

Medzitým ústavný súd zisťovaním (telefonicky a následne faxom) v príslušnom konaní vedenom okresným súdom dospel k informácii, že okresný súd nakoniec vzhľadom na sociálne pomery sťažovateľa povolil odklad exekúcie do 31. októbra 2006, a to uznesením sp. zn. 15 Er 743/2005 z 13. apríla 2006. Z odôvodnenia tohto uznesenia exekučného súdu je zrejmé, že súd prihliadol na osobu oprávnenej zdravotnej poisťovne a výšku vymáhanej pohľadávky, pričom dospel k záveru, že táto nebude vážne poškodená povolením odkladu exekúcie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Splnenie ústavných a zákonných predpokladov na podanie sťažnosti, ktoré sú odôvodnené v ustanoveniach ústavy a zákona o ústavnom súde, preukazoval sťažovateľ tým, že súdny exekútor svojím postupom v exekučnom konaní vedenom proti nemu ako povinnému mu znemožnil akýkoľvek prístup k jeho jedinému zdroju príjmov – invalidnému dôchodku, a to v dôsledku zablokovania jeho účtu v banke.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Záver o tom, že súdna exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej

veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

Zo záveru o súdnej exekúcii ako súčasť základného práva na súdnu ochranu vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť v súlade s ústavnoprocenými princípmi nielen v citovaných článkoch ústavy, listiny a dohovoru, ale aj s princípmi spravodlivého procesu v širšom zmysle slova, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až 48 ústavy.

Súdnu exekúciu riadi exekučný súd, ktorý je určený pevnými pravidlami a má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom vyžadovaných povinností.

Podľa § 62 Exekučného poriadku exekúciu možno vykonať len spôsobmi uvedenými v tomto zákone. Predmetné ustanovenie je vyjadrením ochrany povinného v exekučnom konaní pred vykonávaním exekúcie nezákonným a nedovoleným spôsobom. Exekúcia, ktorá sa nevykonáva podľa Exekučného poriadku, je absolútne neprípustná a musí sa ihneď zastaviť.

Podľa názoru ústavného súdu ak by došlo k tomu, že by sa exekúcia uskutočnila spôsobom, ktorý by nemal oporu v Exekučnom poriadku a k náprave takého postupu by nestačili procesné prostriedky obsiahnuté v Exekučnom poriadku a Občianskom súdnom poriadku (ďalej len „OSP“), nemožno vylúčiť ani sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože vykonanie exekúcie zákonom nepredvídaným a neupraveným spôsobom by mohlo zakladať porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu princíпов spravodlivého procesu.

V okolnostiach prípadu sa sťažovateľ mohol so svojimi námietkami proti zákonnosti exekúcie dovoliavať ochrany svojich namietaných práv a slobôd v rámci exekučného konania prostredníctvom viacerých právnych prostriedkov obrany a ochrany svojho

postavenia, ktoré možno využiť, ak sa v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí vyskytnú absolútne alebo relatívne prekážky ďalšieho postupu exekučného orgánu.

Z Exekučného poriadku vyplýva, že jedným z prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní sú námietky podľa § 50 citovaného zákona. Nie je to však jediný prostriedok obrany povinného, a navyše ani najúčinnjší prostriedok ochrany práv povinného z dôvodu, že v prípade nevyhovenia námietkam nie je možné takéto rozhodnutie napadnúť riadnym opravným prostriedkom. Účinnejším prostriedkom obrany povinného v okolnostiach prípadu je návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku. Podľa tohto ustanovenia na návrh povinného môže súd povoliť odklad exekúcie, ak sa povinný bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený. V neposlednom rade v prípade, ak by sa sťažovateľ domnieval, že by spôsob vykonania exekúcie súdnym exekútorom nemal legálny základ v Exekučnom poriadku (ak exekúcia postihuje veci alebo práva, ktoré sú vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajú exekúcii podľa Exekučného zákona alebo podľa osobitného zákona), môže využiť ďalší prostriedok nápravy, a to návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku.

Ústavný súd z písomnej dokumentácie predloženej sťažovateľom a faxovou správou zaslanej okresným súdom v uvedenej exekučnej veci zistil, že sťažovateľ využil túto možnosť ochrany svojich práv v exekučnom konaní a okrem námietok voči exekúcii (ktoré mu exekučný súd zamietol ako nedôvodné), podal návrh na odklad exekúcie z existenčných dôvodov. Exekučný súd uznesením sp. zn. 15 Er 743/2005 z 13. apríla 2006 vyhovel návrhu sťažovateľa a povolil odklad exekúcie do 31. októbra 2006. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 10. mája 2006.

Ak sa teda v danej veci sťažovateľ domnieval, že postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní sp. zn. EX 514/2005 boli priamo dotknuté jeho právom chránené záujmy a porušené jeho označené základné ústavné práva, tak podľa vyššie uvedených ustanovení Exekučného poriadku sa mohol obrátiť na príslušný exekučný súd

(čo sťažovateľ aj využil). Ak by tento o jeho podaní meritórne nerozhodol bez toho, aby sa vyrovnal s otázkou, či sa vec týka ústavných práv, tak sa dopustí denegatio iustitiae.

Sťažovateľ v okolnostiach prípadu však napáda postup súdneho exekútora, nie exekučného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ vystupujúci v predmetnom exekučnom konaní ako povinný, má vo všeobecnom súdnictve podľa Exekučného poriadku a OSP na ochranu svojich základných práv, ktorých porušenie súdnym exekútorom namietal predmetnou sťažnosťou, účinné a dostupné právne prostriedky nápravy, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv (IV. ÚS 40/02, IV. ÚS 30/03).

Keďže právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnostiach je daná len vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd, a pretože v tomto prípade je daná právomoc všeobecných súdov, bolo potrebné návrh na začatie konania odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nedostatok právomoci ústavného súdu zaoberať sa so sťažnosťou sťažovateľa nemožno odstrániť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už nevyzýval sťažovateľa, aby doložil splnomocnenie pre advokáta a nezaoberal sa ani ďalšími návrhmi sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006